

"Carlos ha de ser posat en llibertat"

EL TEMPS entrevista en exclusiva l'advocat de Carlos, el terrorista internacional més buscat del món empresonat fa dos mesos. Jacques Vergès justifica la violència emprada pel seu defensat anys enrere, i ens mostra el pensament radical i la personalitat singular que l'han fet famós.

Jacques Vergès, l'advocat de Carlos, és un dels homes més perseguits per la premsa internacional. Avui està en el punt de mira de tothom no solament pel cas que l'ocupa com a advocat, sinó també perquè ell mateix s'hi ha vist implicat. Contràriament al que s'espera d'un personatge públic en una situació com la seva, Vergès no té por de parlar, per defensar-se i per expressar les seves idees polítiques i la seva radical visió de la justícia.

El seu bufet ocupa una antiga casa burgesa de tres plantes prop de la plaça Clichy de París. Vergès treballa en un despatx immens decorat amb valuosos mobles antics, tapissos i obres d'art africà. Les persianes baixades impedeixen l'entrada de llum natural.

Té 69 anys però n'aparenta molts menys. És elegant, de tracte exquisit i cordial, i gustos refinats. La seva mare era vietnamita i el seu pare, un diplomàtic francès la família del qual provenia de Prada de Conflent. De la seva ascendència catalana només li queda el cognom.

Quan parla, darrere les formes suaus, apareix un discurs contundent, hàbil, culte i, si convé, agressiu.

—El segrest de Carlos és completament il·legal. Als països civilitzats existeix el que se'n diu extradició. L'extradició és una demanda que fan els jutges d'un país —a través dels ministeris de Justícia i Afers Estrangers— cap a un altre. Quan el segon país rep la petició, també a través dels mateixos ministeris, uns jutges decideixen si hi ha extradició o no. És a dir, és un tràmit que va dels jutges cap als jutges. Això és el que succeeix als països independents.

En el cas del senyor Carlos, va ser el ministre de l'Interior, Charles Pasqua, segons ha declarat ell mateix, qui va entrar en contacte amb les autoritats de Khartoum. No va ser ni

el ministre d'Afers Estrangers, ni el de Justícia, ni els jutges. Els policies francesos es van presentar al Sudan. Els policies de Khartoum van anar a buscar el senyor Carlos a la sortida de l'hospital on l'havien operat. Estava mig anestesià, el van lligar, li van posar una injecció de droga, un passamuntanyes, el van lliurar als policies francesos, entre els quals hi havia el general Rondot, el van ficar en un avió militar francès i el van dipositar a l'aeroport militar de Villacoublay, a França. No és una extradició, és un segrest.

—Pot considerar-se una expulsió?

—Tampoc. Quan els espanyols volen expulsar un italià, l'envien a Itàlia, i no al Canadà. El senyor Carlos és veneçolà i havia de ser expulsat a Veneçuela, no a França. A més, no s'expulsa mai algú a un país on està reclamat. Per tant, evidentment, no és un extradició ni una expulsió: és un segrest. I això és contrari a la llei francesa.

—Quina serà la seva estratègia de defensa?

—Carlos ha declarat davant al Tribunal d'Apel·lació de París que havia estat objecte d'un segrest i que l'havien de posar en llibertat. El Tribunal d'Apel·lació de París encara no ha resolt el problema. Si no ens dona la raó, anirem al Tribunal de Cassació. Si tampoc no ens la donen, anirem al Tribunal Europeu dels Drets Humans d'Estrasburg, on hi ha jutges de tots els països. I esperem que aquests jutges que estan més enllà de la pressió de l'opinió pública francesa, reconeixeran la veritat: que Carlos no ha estat objecte d'un procediment regular i que ha de ser posat en llibertat.

—La detenció ha estat una sorpresa. Vostè tenia algun indici que això podia passar?

—No... Carlos era al Sudan des de feia un any, era conegut per les autoritats d'aquell país sota la seva identitat, i el tractaven com

Jacques Vergès ha estat acusat de pertànyer al grup de Carlos a conseqüència de les relacions que mantenia amb ell quan era reclamat per la justícia francesa. Tot i que aquestes acusacions no s'han pogut demostrar, els serveis secrets de França van decidir de matar Vergès, si bé aquest objectiu no es va arribar a portar a terme.

una personalitat. Tenia protecció oficial. El Govern francès, segons ha dit el senyor Pasqua, havia demanat moltes vegades que li'l lliuressin. Les autoritats del Sudan ho prometen repetidament, però no ho complien. És molt difícil de mantenir una promesa d'aquest tipus en un país àrab i musulmà. Hi ha una tradició molt forta entre els àrabs pel que fa a la llei d'hospitalitat. No entreguen un convidat, ni que sigui l'assassí del vostre pare, no ho fan. És més deshonrar entregar un convidat que vendre una filla verge.

—Per què creu que finalment van decidir lliurar-lo?

—Carlos no podia imaginar que les autoritats de Khartum podien arribar a aquest deshonori. La situació allà és tan dramàtica que

hi ha dirigents que ja pensen a fugir. El règim està a punt de caure, i volen marxar amb una mica de diners i refugiar-se en un país occidental, en particular França.

—Sap quin és el pacte que hi ha hagut entre el Govern francès i el sudanès?

—El Govern de Sudan està en una greu situació financera perquè és a la llista dels països terroristes, i per tant sotmès a embargament, no solament dels Estats Units, sinó també de la Unió Europea. França ha trencat l'embargament ajudant clandestinament el Govern del Sudan, venent-li avions a crèdit, intentant que les empreses pretolieres franceses ocupin el lloc de les americanes, i obrint-li una via de pas a través de la República Centrafricana, d'influència francesa, perquè

pugui atacar per la rereguarda els rebels del sud del Sudan, que no són musulmans, sinó cristians i animistes.

França també ha donat al Sudan fotos de satèl·lit per veure les posicions de la guerrilla. Per tant, els han donat una ajuda militar indirecta i també econòmica. En contrapartida, el Sudan ajuda França perquè hi havia molts moviments subversius que es formaven en territori sudanès. Per exemple, l'actual cap d'estat del Txad havia format les seves tropes allà per enderrocar l'antic president, Hissène Habré. França ha aconseguit que el Sudan no jugui més el rol de base de rereguarda dels moviments subversius per a les repúbliques francòfones de l'Àfrica Central. Hi ha un acord d'interessos entre França i Sudan. Carlos ha estat el preu.

—Com es troba ara Carlos psicològicament?

—Es extraordinari. Es troba en una excel·lent forma física i intel·lectual. Té sentit de l'humor, fa bromes al jutge... Té una gran confiança en el futur. Contràriament al que s'ha dit, Carlos no és un revolucionari jubilat, no és un *has been*, és un home que està totalment sencer, íntegre. Ja no és l'home prim de la famosa foto de l'aeroport d'Alger. Té 45 anys. A Khartoum no li van fer una liposucció, sinó que el van operar d'un quist de

Imatge de l'atemptat al Drugstore Saint Germain de París, al setembre de 1974. Carlos haurà de fer front a tres sumaris per l'explosió de tres bombes en diversos indrets de l'estat francès amb un resultat d'onze morts.

pus. Per altra part, la seva organització encara existeix i continua essent perillosa, ho ha dit el senyor Pasqua. Carlos, com ell mateix es defineix, és un oficial de comando. De vegades ja passa que un oficial de comando és fet presoner.

—Aquesta no és la imatge que la premsa francesa ha donat d'ell.

—La premsa aquí està fent una guerra psicològica, diuen que és alcohòlic, però ell no té alcohol a la presó ni el necessita. Van fer una posada en escena per publicar una foto de les llaunes de cervesa i les ampolles de whisky que tenia a casa seva. Això no vol dir que tot allò s'ho prengui en un dia. Si entren al meu celler, agafen les ampolles que hi ha i les pugen al meu despatx, donarà la impressió que sóc un borratxo total. No té cap sentit, tot això.

—Quines són les seves condicions de vida a la presó?

—Pel que fa al menjar i l'allotjament és tractat com tothom. Està en una cel·la molt petita, en situació d'aïllament total. Quan es desplaça per la presó l'envolten sis o set guardians. Si el veiéssiu us semblaria que és una personalitat americana en visita a Madrid. No pot parlar amb cap altre pres, els allunyen d'ell perquè no hi tingui contacte. Una cosa molt curiosa és que quan nosaltres, els seus advocats, el visi-

tem, treuen els altres advocats dels locutoris veïns perquè estigui sol amb nosaltres. És un règim d'aïllament dur, però el suporta.

—Quin és el seu objectiu com a defensor?

—El meu objectiu és doble. D'una banda, el procediment cap al Tribunal Europeu dels Drets de l'Home. Ahir el Tribunal d'Apel·lació va refusar la nostra demanda de llibertat sense parlar de segrest, declarant-se sense competències per parlar del terme segrest. Ara, farem una apel·lació al Tribunal de Cassació que examinarà aquest fet durant els pròxims tres mesos i després anirem al Tribunal Europeu. Jo espero que aquest Tribunal solucionarà el problema en el termini d'un any i mig.

—Carlos ha dit que no denunciarà cap dels seus col·legues. Creu que hi haurà revelacions importants durant el procés?

—No.

—Quina és la seva opinió sobre el paper que Carlos ha representat en la política internacional?

—Tota la premsa se n'ocupa, per tant el seu paper ha estat important. És important perquè era un dels millors oficials de comando dels palestins. Ell no és d'origen palestí, però és com els combatents de les Brigades Internacionals a la Guerra Civil Espanyola. Ell és un d'aquests militants internacionalistes que van lluitar per la causa palestina, potser el més cèlebre. Per raons que són evidents: a les accions que va dur a terme va demostrar tenir molt de coratge i ser molt competent. A Viena va fer presoners onze ministres del petroli i només amb quatre soldats al seu càrrec. I va obligar un país com Àustria a posar un avió a la seva disposició amb el qual va anar a Algèria, a Líbia i després una altra vegada a Alger, on va negociar un acord. Per tant és un home extremadament audaç. I crec que simbolitza molt bé aquest període d'algunes dècades que s'acaba ara en què els àrabs i els israelians duïen a terme una guerra molt cruenta. Es parla dels

"En general, i no solament en els aspectes polítics, la justícia no acaba de ser mai justa."

"—Carlos: Jo tenia whisky a Khartoum! És [Charles] Pasqua qui ha enviat això?"

—Vergès: Ah! Tentativa d'enverinament!" Acudit publicat a 'Le Monde' el 24 d'agost de 1994. Els mitjans de comunicació francesos han ironitzat sobre la suposada afició alcohòlica de Carlos i les estrambòtiques argumentacions jurídiques de Vergès.

atemptats que s'atribueixen a Carlos on hi ha hagut morts: algunes desenes, però s'oblida que durant aquest temps igualment hi havia de l'altre costat assassinats molt més greus, per exemple Sabra i Xatila. I a París, Roma i Xipre van ser assassinats els representants de l'OAP. Per tant, la batalla que Carlos duïa a terme no era cruel unilateralment. Era la mateixa guerra que era dura.

—L'estat francès, basant-se en uns suposats documents secrets de l'Stasi, l'ha acusat de ser membre del grup de Carlos. Creu que basant-se en això, l'estat podria iniciar una acció legal en contra seva?

—Hi ha hagut un intent, com ha reflectit el diari *Le Monde*, que és un diari socialista, ja no és independent. Hi ha algunes persones que han pogut conèixer el dossier d'instrucció elaborat per apartar-me d'aquest afer, a partir dels documents de l'Stasi. Però aquesta operació fins ara ha fracassat. El degà del Col·legi d'Advocats de París ha dit que ara

per ara no hi havia res en contra meua.

Els papers de l'Stasi diuen que sóc un agent operacional de la xarxa de Carlos, simplement perquè defenso els amics de Carlos. Als països de l'Est, defensar aquests clients, sense ser còmplice de l'acusació, ja vol dir que ets un agent d'aquests clients, forçosament. L'advocat ideal, per ells, era l'advocat del senyor Ceausescu que va dir: "el meu client és culpable, el procés és correcte i el meu client me-

reix la mort". Aquesta idea d'advocat no és la que es té a França. Un advocat així és un ésser menyspreable. És un policia. És pitjor que un proxeneta.

Per mi, venint d'ells, l'acusació que em fan és un compliment. Sobretot perquè el mateix document de l'Stasi diu que sóc també un agent de la CIA donat que vaig defensar Klaus Barbie, ja que Barbie, després de la guerra, va treballar algun temps amb els serveis americans abans de la creació de la CIA. Per tant, sóc a la vegada agent de la CIA i de la xarxa de Carlos, segons aquests documents, que no podem acceptar com a tals.

—*Vostè sempre ha acceptat casos molt difícils, s'imagina fent d'advocat defensor de Jacques Vergès?*

—Per què no? (Riu.)

—*Què hi ha de veritat i de mentida en els fets que relaten els documents de l'Stasi?*

—En el document que he vist diuen que sóc un agent objectiu. Sabem molt bé el que vol dir "culpabilitat objectiva" en els països de l'Est. Diuen que jo m'havia trobat amb Carlos. Vaig dir que jo mai no m'havia trobat amb ell, però que els advocats de París tenen tot el dret de trobar-se amb els seus clients si aquests estan fugats de la justícia. També diuen que jo vaig participar en un atemptat contra una central nuclear, però el jutge que s'ocupa d'aquest cas no m'ha demanat mai que anés a declarar. Crec que hi ha raó per desconfiar dels documents de l'Stasi perquè en un país on la senyora de la casa denuncia el seu amant, els nens denuncien el seu pare, i els marits les seves dones, per força les informacions de la policia són molt discutibles.

—*Als països occidentals els documents de la policia són més creïbles?*

—A França, per exemple, assistim a infor-

XAVIER MONTANYÀ / CARLES SERRAT

"En general defenso gent que ha posat bombes, defenso policies que els han perseguit -no en el mateix afer, naturalment-, i defenso les víctimes. Això vol dir que els que posen bombes, els policies i les víctimes em fan confiança per defensar-los fins el final. I saben que no pertanyo a cap grup, a cap partit, a cap clan, a cap màfia, a cap 'lobby'. Això és el que molesta."

La darrera casa de Carlos abans de la presó. Des de mitjan dècada dels 80, Carlos va viure a Síria, el llibanès, Jordània i Sudan.

macions de la policia realment increïbles. Aquí tinc un llibre publicat l'any 1986, *Enquête sur trois secrets d'état*, fet per dos periodistes d'investigació. Aquest llibre no ha estat desmentit mai. A la pàgina 134 llegeixo el següent: "Durant l'hivern 82-83 el coronel Protteau té coneixement que l'advocat dels amics de Carlos, Jacques Vergès, era del consell jurídic d'una empresa de peix congelat, Findus, que, establerta a les illes Seychelles i Maurici, serveix en realitat per finançar el terrorisme internacional. Ell fa un informe immediatament al president de la República i rep llum verd per enviar un agent en missió especial a aquestes illes..." Tot això, per dir-vos fins a quin punt les informacions de la policia són totalment demencials. La policia diu al cap de l'estat que l'empresa Findus finança el terrorisme internacional i que el seu advocat és el senyor Jacques Vergès, cosa que no és veritat, i envien unes quantes missions a investigar. Si en un país com França les informacions de la policia són tan absurdes i el Govern hi dóna importància, raó de més per considerar els documents de l'Stasi tant o més absurds.

Si a França es publicuessin totes les informacions que els serveis d'informació tenen de la gent, hi hauria milers de divorcis demà mateix i potser també algunes desenes de suïcidis. Per tant, les informacions de la policia s'han de tractar amb molt de compte.

—*Vostè ha acusat el Govern francès de voler-lo matar, en què es basa?*

—En les confidències de dues persones. El capità Barril, que era l'encarregat de la cèl·lula antiterrorista a l'Elisi, i el senyor De Crozeau, que es va suïcidar fa alguns mesos a l'Elisi i que estava encarregat, en aquella època, dels serveis especials. Els dos em van dir alguns anys més tard, no en aquell moment, que s'havia decidit matar-me, però no a França, sinó en un país àrab o africà, on jo viatjo sovint. Allà, l'assassinat s'hauria presentat com un ajust de comptes per una qüestió de diners o de dones. Desgraciadament, això no va ser possible perquè quan vaig a aquests països sempre sóc rebut amb molta deferència i amb protecció de les autoritats. Naturalment, si hagués freqüentat els mateixos establiments de plaer nocturn que el fill del cap de l'estat, Jean-Cristophe Mitterrand, hauria estat més fàcil. Però no és així i van haver de renunciar-hi. O potser al final van entendre que Findus no subvencionava el terrorisme internacional.

—*I ara se sent segur?*

—Sí, crec que sí. No ho sé, però ho suposo.

—*És possible una denúncia seva contra l'estat per haver intentat matar-lo?*

—No, no vull fer-ho perquè a França tenim un règim que s'assembla molt a la monar-

Carlos, terrorista de llegenda

Quan el 1975 Carlos va dirigir el segrest d'onze ministres del petroli, a la seu de l'OPEP a Viena, va pronunciar una frase que el va fer famós: "Per arribar a qualsevol lloc, has de passar per sobre dels cadàvers". Aquí va néixer el mite de Carlos, el Xacal, "el terrorista més buscat del planeta", "l'home més perillós del món", un nom que els darrers vint anys ha esdevingut símbol del terrorisme internacional i de les seves mai no aclarides connexions. Fins i tot, i a causa de la seva habilitat per no deixar-se enxampar mai, molts van posar en dubte la seva existència: podia ser que Carlos fos només un nom a qui la policia encolomava tots aquells actes terroristes que no era capaç de resoldre?, era un agent del KGB?, de la CIA?, un mercenari?, un guerriller propalestí?... A poc a poc, mentre el mite continuava fugint de país en país, la seva identitat es va anar dibuixant.

Carlos és Iliix Ramírez Sánchez. Va néixer a Veneçuela al 1949, fill d'un advocat ric i comunista. Iliix, juntament amb els seus germans, Vladimir i Lenin, va rebre una educació marxista. Als dinou anys era a Moscou estudiant a la Universitat Patrice Lumumba, on es diu que va fer els seus primers contactes amb grups revolucionaris. Va ser expulsat d'aquest centre, però els que avalen la teoria que era un agent del KGB, afirmen que aquesta expulsió només va ser una cortina de fum per amagar el seu reclutament.

Al 1970 ingressa al Front Popular d'Alliberament de Palestina, a Jordània, on participa en els combats entre els fe-

La detenció de Carlos. Vergès afirma que va ser un segrest.

daïns i l'exèrcit del rei Hussein. La primera acció terrorista que se li atribueix és l'atemptat, l'any 1973 a Londres, contra el germà del propietari dels magatzems Marks & Spencer, d'origen jueu, a qui va ferir greument. La segona acció tampoc li va sortir gaire bé: li va fallar la punteria quan va llençar unes granades de mà contra un banc israelià.

L'any següent es trasllada a París, on inicia una escalada d'atemptats amb víctimes mortals, tant civils com policies, i comença a ser un objectiu important per a la policia i els serveis secrets de tot el món.

Les seves aptituds per l'acció violenta i la seva personalitat es van revelar clarament al segrest de l'OPEP a Viena. "Sóc el famós Carlos. Ja deuen haver sentit parlar de mi", va proclamar als atònits ministres del petroli. Durant tres dies va ser el centre de l'atenció mundial, fins que va aconseguir arribar a un pacte amb els algerians i aterrar a Alger, amb una part dels segrestats. En acabar l'aventura, un dels hostatges, el xeic Iamani, declarava que l'únic que en cap moment no havia perdut la calma havia estat Carlos.

A partir d'aquí, la llista d'atemptats que se li atribueixen va creixent. Actua a diversos països europeus i es refugia en països àrabs i del bloc comunista. A mitjan anys 80 s'estableix a Síria i aparentment abandona l'activitat armada. Després de la Guerra del Golf Pèrsic, Carlos esdevé un hoste incòmode per al règim de Hafiz al-Assad. S'estableix al Iemen, mentre intenta sense èxit que l'acullin a Líbia i l'Iraq. Després de passar un temps a Jordània, s'instal·la al Sudan, on va ser capturat el 14 d'agost passat.

Ara haurà d'afrontar tres sumaris: una bomba al tren París-Tolosa (cinc morts), una altra al carrer de Marbeuf de París (un mort), i una tercera a l'estació de Marsella (cinc morts). Segons l'advocat Vergès, no hi ha proves per culpar Carlos d'aquests fets. Aquí acaba, de moment, la llegenda de Carlos. Una història en la qual encara hi ha molts aspectes misteriosos, que pel que sembla, el seu protagonista no té cap intenció d'aclarir. **X. M. / C. S.**

quia. No es pot processar el cap de l'estat. Escapa a la justícia.

—*El fenomen dels grups terroristes europeus està, com sembla, en vies d'extinció?*

—Al meu parer depèn de les característiques d'aquests moviments. Quan es tracta de grups que existeixen per provocar una revolució en el país, crec que efectivament hi ha una regressió. En canvi, en el cas dels moviments d'alliberament, dels moviments autonomistes, mentre no es donin les condicions d'autonomia, tindran una base.

—*L'IRA ha declarat l'alto-el-foc...*

—Sí, però no han dit que la guerrilla hagi estat inútil. Han dit que fan l'alto-el-foc perquè la guerrilla ha fet avançar el problema i

que la finalitat d'una guerrilla no és lluitar fins a l'eternitat, sinó obtenir un objectiu.

—*Quina creu que és la responsabilitat de França en la situació actual que travessa Algèria?*

—Correspon als algerians resoldre els seus problemes. França no ha d'intervenir adoptant posicions a favor dels grups que estan més a prop de la seva mentalitat i en contra dels que no ho estan. Em sembla que hi ha hagut unes eleccions a Algèria que han donat la victòria al FIS. El fet d'anul·lar aquestes eleccions és un acte de violència, que explicaria tota la resta. La democràcia és respectar la victòria dels altres. França no és prou prudent perquè es presenta com si donés suport